

OBSAH

ÚVOD: Téma a jej miesto	11
A. Téma výtvarného diela v písaných textoch a v dejinách ideí – tradičné metódy skúmania a ich hranice	11
B. Téma v štruktúre médií a v živote spoločenstva	14
C. Slovensko ako umeleckogeografický rámec	19
D. Chronologické rámce, vzťah k dejinám štýlov	21
E. Poznámka k použitým pojmom	25
PRVÁ ČASŤ:	
Osoby s nárokom na večnosť. Obrazové vyjadrenie metafyzických súradníc miesta človeka vo svete	31
1. Reprezentatívne podoby Boha	33
1. A. Znázornenia najvyššieho mimočasového princípu – znakové stvárnienie neviditeľného ako problém	33
1. B. Mimočasové varianty trojjedinosti	41
1. C. Obraz Kristovho utrpenia a jeho súvislosti	47
1.C.1. <i>Imago pietatis, vir dolorum</i>	48
1.C.2. Ukrižovaný a jeho kríž	60
1.C.3. Veraikon. Legendy o zázračnom vzniku obrazov	70
1. D. Koniec časovosti a absolutizácia morálnych princíпов (obraz Boha v rámci Posledného súdu)	74
2. Obraz Matky Božej	99
2. A. Mária s dieťaťom	100
2. B. Korunovanie Panny Márie	110
2. C. Pieta	114
2. D. Mária Ochrankyňa	117
2. E. <i>Mater dolorosa</i>	120
3. Reprezentatívne obrazy svätcov	125
3. A. Evanjelisti a apoštoli	125
3. B. Iní svätci z biblických čias	137
3. C. Svätci raného obdobia dejín cirkvi	147

3. D. Uhorskí dynastickí svätci	163
3. E. Rádoví svätci	170
DRUHÁ ČASŤ: (témy rozprávačského charakteru)	181
Rozprávačské obrazy, ich vzťah k textom a k ikonickým zobrazeniam .	181
4. Obrazové rozprávanie o živote Ježiša Krista a jeho matky	185
4. A. Mariánske scény pred vtelením Ježiša	186
4. B. Témy s bezprostredným vzťahom k vteleniu Boha	188
4.B.1. Inkarnácia, jej prijatie – Zvestovanie, Navštívenie	188
4.B.2. Narodenie, Zvestovanie pastierom	195
4.B.3. Príchod a klaňanie troch kráľov	198
4. C. Medzi integráciou a útekom: dieťa Ježiš a poriadok okolitého sveta	203
4.C.1. Obrezanie Krista a Obetovanie v chráme	203
4.C.2. Vraždenie neviniatok, Útek do Egypta	204
4.C.3. Dvanásťročný Ježiš v chráme	206
4.D. Verejné účinkovanie Ježiša Krista pred vstupom do Jeruzalema	208
4. E. Pašijové cykly	210
4. F. Kristovo víťazstvo nad smrťou	231
4. G. Smrť, Nanebovzatie a Korunovanie Márie	233
5. Obrazové rozprávanie o živote svätých	247
5. A. Rozprávanie o svätcoch z počiatkov dejín kresťanstva	247
5.A.1. Svätci z biblických čias	247
5.A.2. Martýri a martýrky	253
5.A.3. Helena, Mikuláš a Martin	260
5. B. Aktualizačné modely v obrazovom rozprávaní	262
5.B.1. Pustovníci	262
5.B.2. Ladislav	266
5.B.3. Alžbeta	269
Exkurz: Modelové správanie osebe – levočské morality	274
ZÁVER:	
Niekoľko poznámok k ďalšej perspektíve výskumu tém stredovekého umenia na Slovensku	281
Zusammenfassung	285
Ikonografický register	291
Miestny register	298